

SZEGEDI NÉPAKARAT

I. évfolyam 1. szám.

Országvesztők és Országmentők

Ismeretes, hogy Horthy Miklós fegyverszünetet kért az oroszoktól. A magyar néphez intézett rádióüzenetében bejelentette, hogy az ország a németbarát politika miatti katasztrófába jutott, a háborút elvesztette. A felesleges vérontást az azt, hogy Magyarország Hitler oldalán elpusztuljon, csak azzal lehet megakadályozni, ha a magyar hadsereg azonnal beszünteti a harcot.

Bejelentette Horthy Miklós azt is, hogy a sorozatos német árulások révén miként pusztult el az ország színe-java, legszebb férfianyaga és hogy ugyanez a hitvány hitlerista erőszakszervezet — ez év márciusában és később is — miként tartóztatta le az ország vezetőit és hurcoltatta el ismeretlen helyekre.

Elmondotta Horthy azt is, hogy őt is letartóztatta Hitler, ez év márciusában és őt is a bíróság elé állította. Ez a hír a néphez intézett rádióüzenetében ismételtére kényszerítette. Ezáltal Horthy élete is fenyegetve volt.

Egyedül arról nem beszélt Horthy Miklós, hogy amikor élete és a nép élete között kellett választania, önmagát és nem a nemzetet mentette.

Mindenesetre jobb későn, mint soha. A Horthy-képte fegyverszünet esetén, akár az olasz, a román, a finn, vagy a bolgár nép, a magyar is részesült volna a szovjet nép méltányos és megértő feltételeiben. Felsőhajtott volna akkor Szeged népe is. Annak a Szegednek népe, amely az egész világon terjesztette — Gömbös, Horthy és a nyilasok közvetítésében — hogy a nemzeti szocializmus szülővárosa. Hogy innen indult útjára 1919-ben az ellenforradalom. Hogy Mussolini és Hitler csak továbbfejlesztői a szegedi gondolatnak: a bikacsók, az internáló táborok és a börtönök gondolatának.

Szeged népe a szegedi gondolat végleges bukásával, a békével éppen ezért különösen sokat nyert volna.

Egy magát teljesen lejárt és kompromitálta mozgalmat, a nyilas hungaristák azonban puccsot kezdeményeztek a béke ellen. Őrizetbe vették a békét kérő kormányzókat is. Ugyanakkor a puccsisták Szálasi, Hitler felállítását bájolták és minden aljasságra kész eszközökkel állították az ország élére. Miniszterei közismert politikai uton állók: mint Rajniss, Csia, Páth

Fidel és a parasztnyuzó Jurcsák Béla.

Hadparancsában Szálasi a háboru minden áron való folytatását parancsolja a magyar katonáknak. Mgeértő és méltányos béke helyett halált és pusztulást szánt népünknek.

A magyar nép eddig sem akarta a háborút. S különösen nem akarja vérért ontani most, amikor a háboru halálig való folytatását olyan közismerten megkerült valaki követeli, mint Szálasi és hitlerista bandája. Ezek a bitangok egy veszített háboru végvonaglásának utolsó napjaiban, csakis azért kergetik a magyar népet a halálba, pusztulásba, hogy kitöljék a napot, amikor a sz. iságszerető népek végleg leszámolnak halálos ellenségükkel: a gyilkos és romboló német és magyar nemzeti szocializmussal, amely sem nem nemzeti, sem nem szocialista.

S most jön a tragikomédia. Tegnapról mára Horthy Miklós megint megdondolta magát. Azt, amit tegnap még maga mondott el a magyar rádióban, visszavonta. De visszavonhatta-e a tényeket, hogy Magyarország elvesztette a háborút, hogy hibaváltozó a kiontott vér, hogy hiába pusztulnak a magyar városok és falvak és hogy nem a szövetségesei a magyar nép ellenségei, hanem Hitler és a hitleri Németország.

Akadni fognak naivak, akik megtehetni próbálják Horthyt, a szerencsétlen és magával lehetetlen öregurat. Nincs mentség számúra. A nagy államférfi az, aki nemzetétől áldozatot követelni tud és önmagát fel tudja áldozni nemzetéért. Horthy viszont csak áldozatot követelt nemzetétől, de valahányszor választást kellett eldönteni, mindig a maga érdekét és nem a nemzetét választotta. Gróf Teleki is Horthy ellen tiltakozva áldozta fel életét. Mert tudott választani önmaga és a nemzet élete között. Horthy árulója a magyarnépnek. A háboru továbbfolytatása tudatos országvesztés.

Aki Hitlerrel tart, Hitlerrel pusztul!

De mi magyar nép, nem akarunk elpusztulni. Élni akarunk! Élni szabadon és függetlenül egy szabad magyar hazában. Élni a demokratikus népek világszövetségében, a Szovjetunió, Anglia, Amerika oldalán. Letagadni még azt

is, hogy egyáltalán volt valaha szegedi Gondolat.

Valljuk be, a hazug hitlerista propagandától megleévesztve azt hitték, hogy a Vörös Hadsereg jöttével vége az országnak, végig városainknak és falvainknak, hogy ütött férfaink, asszonyaink és gyermekeink utolsó órája.

Nehéz a sorsunk. Rosszabbat tartunk. Szeged sokkal rosszabbat a Szegedi Gondolat miatt. A rossz lelkiismeret hangja volt ez. Tjelelem amiatt is, hogy a Vörös Hadsereg fogat-fogért, szemét szemért fizet meg azokért a hallatlanul súlyos bűnökért, amit Hitler hadseregével egyetemben követett el a magyar hadsereg Oroszországban, Ukrajnában. Közel ötmillió halottja van eddig a Vörös Hadseregnek, több mint húszmillió polgári személyt gyilkoltak le a hitleristák. Oroszországban és Ukrajnában egész járáások, vármegyék vannak, ahol csak a kémények fekete meredő falai jelzik, hogy valaha emberek lakáltak. Száz és száz ezer vörös katonának nincs több otthona, nincs több családja, nincsenek szívéket az igazolt gyűlölet.

Eiszörnnyűlködéssel tárgyalja az egész világ azt a példátlan bestialitást is, ahogy a magyar reakció elintézte az újvidéki szerbeket, a kárpátaljai ukránokat és a magyarországi zsidókat.

Egyesek beugrottak ama hazug állításnak is, hogy a Vörös Hadsereg majd a magyar népen bosszút áll azokért az okozott szörnyűségekért, amit Horthy fehér terrorja, Szegedről kiindulva követett el 1919 óta a magyar nép legjobbjaiival szemben. Még az elmúlt hónapokban és hetekben is éppen a «Szegedi Gondolat» nevében gyilkolták le és börtönözték be legjobbjainkat. Köziük a Kommunizmus pártja, akik hirdették, hogy a fasiszmus és annak minden magyar állfaja a háboru és a pusztulás pártja, akik hirdették, hogy Horthy és rendszere azért tartja diktatorális csendőri és rendőrhatalmában az országot, hogy ne kelljen megoldania Magyarország legégetőbb kérdéseit.

A szabadság és demokrácia ügyét,

a magyar nép földhözjuttatása ügyét,

a boldogságra és jobblétre való magyar nép ügyét.

Ilyen Magyarországot akarunk, ezért küzdünk.

A romokból, a pusztulásból, a nép valamennyi rétege összefogá-

sával új Magyarországot akarunk és fogunk felépíteni.

De az új Magyarországhoz: a szabad és független Magyarországhoz a békén át visz az út. S Hitler még mindig harcol. Horthy hibájából és bűneiből, Szálasi még mindig harcra és halálba kényszeríti a még fel nem szabadított magyar területek sokat szenvedő lakosságát.

Pedig, ha azt akarjuk, hogy elcsesett magyar népünk számára mielőbb elkövetkezzék az újjáépítés korszaka, úgy a fasiszmus ellen vitt nagy népháboru győzelmes befejezése érdekében kell csakmunkádnunk.

A magyar nép sorsa ma elsősorban attól függ, hogy Hitler végvonaglás utolsó napjaiban, a háboru befejezése küszöbén, most az utolsó percben mily tényleges segítséget nyújtunk a szövetséges orosz, angol, amerikai csapatoknak.

A Magyarországot felszabadító Vörös Hadsereg legmesszebbmenő, önkéntes támogatása a legfőbb feladatunk. Aki a Vörös Hadsereget segíti, a magyar nép szívében és igaz ügyét, a felmentés ügyét szolgálja.

A Vörös Hadsereg ragyogó győváltényei, az orosz-angol-amerikai csapatok győzelme a fasiszmus felett záloga a népek szabadságának.

Aki ma magyar és hazafi, a népek szabadságharcával, a magyar nép szabadságharcával tart. Felre kell ma tenni mindent, ami a magyart a magyartól elválasztja. Az új Magyarország érdekében össze kell hogy fogjanak a pártok, az egyházak, a társadalmi egyesületek, össze kell fogjon a munkás, a paraszt, a kisiparos, a kézműoszló, a gyáros, a földbirtokos. Csakis a fasiszták és követőik számára nincs és nem lehet kegyelem. Ők vitték pusztulásba az országot.

Le a szegedi gondolattal!

Éljen a magyar nép egysége!

Éljen a szabad és független demokratikus Magyarország!

Éljen a győzelmes Vörös Hadsereg!

Éljen az Angol-Amerikai Hadsereg!

Minden erőnkkel és eszközünkkel a népek szabadságharca győelméért!

Mindent a hazáért!

A Kommunizmus Magyarországi Pártja Szegedi Csoportja

A magyar nép többsége szembefordult Horthy és Szálasi fasizmusával

A felszabadító vörös hadsereg ellenállhatatlanul nyomul előre Churchill fontos tárgyalásai Moszkvában

Az immár ötödik esztendeje dúló nagy világegés tüzes szekere, amelyet az emberi gonoszság és rövidlátás indított el, Magyarország felé fordult. A vörös hadsereg gigászi szervezete visszavonulásra készítette Hitler hordait és a maroknyi magyar hadsereg nem tudta, de nem is akarta felvenni a harcot az ellen a hatalmas szövetség ellen, amely majdnem az egész világot magába foglalja. Horthy Miklós kormányzó a tizenkettedik óra utolsó pillanatában kiáltványában bejelentette, hogy fegyverszünetet kér és hosszadalmasan megindokolta a németek elleni harc szükségességét.

A fegyverszünetkérés híre ország-szeri megkönnyebbülést okozott.

Ekkor Budapeszen egy Szálasi nevű Hitler-bérenc, aki tudta, hogy a fegyverszünet és a különbéke saját maga és pártja halálát jelenti, a fuldokló kétségbeesésével és a Gestapo orgyilkosai segítségével átvette Pesten a hatalmat és a rádió keresztül nevetésesen nevetésesebb kiáltványokat próbálta pár nappal meghosz-

szabítani a honvédség ellenállását. Ez a lelkiismeretlen gazság, amellyel Hitler csatlósa elárulta az országot, nem változtat semmit a nadihelyzetben, mert a hilleri Németország körül a halálos hurok feltartóztathatatlannul szorul mind szűkebbre és szűkebbre. A vörös hadsereg hadigépezetét nem állíthatja meg semmi és a kitűzött időre el fogják érni céljukat: Berlint.

Magyarország nagy városai, Szeged, Debrecen, Kolozsvár és a többiek, Lengyelország jelentős része, a vörös hadsereg birtokában van. Nyugaton mélyen német területeken folyik a harc és délen, Olaszországban is a győztes angolszász hadseregek elől »tervszerűen« vonul vissza a megvert német hadsereg. A Balkánon a szövetségesek, Tito marsall és a görög hazafiak bekerítették az ottszorult német csapatokat. A háboru utolsó aktusának vagyunk szemtanúi.

Az általános helyzet főbb hírei egyébként a következők:

Mikolajczik is Moszkvában tárgyal

Moszkva, október 18.

Molotov elvtárs, a szovjet külügyi népbiztos, Eden angol külügyminiszter jelenlétében bosszasan tárgyal Mikolajczik lengyel miniszterelnökkel. Angol jelentések szerint a tárgyalások kedvező légkörben folynak.

Göring német egéről tizezerszámra hull a bomba Németországra

London, október 18.

Londoni jelentés szerint angol nehézbombázók 10.000 tonna bombát szórta Duisbúrgra, a fontos vasúti csomóponttra. Moszkó gyorsbombázók más német célpontokra 3000 tonna bombát hajítottak.

A honvédség Szálasi ellen

A budapesti rádió felhívja a magyar katonákat, hogy azonnal térjenek vissza eredeti csapattesteikhez.

Ifjúságunk rovata

Felhívás a munkásifjúsághoz

A múlt összeomlása a nehezen összeszórólt, leszárt színpadi talak összedültek. A szegedi magyar nép nagy fordulatot élt át az elmúlt napokban. — Hazugságok, mikkel éveken át kábították, eltűntek ugyan, de a valósággal szemben sem tudták meg álláspontot elfoglalni. Például az idő továbbhad és kötelező parancs arra szólít fel bennünket, munkásifjakat, hogy mi, akiken elsősorban épülhet egy jobb jövő, tisztában legyünk legelső teendőinkkel.

Munkások vagyunk mi is. Az emberi társadalom gerincét alkotjuk, és egyedül nekünk van jogunk, hogy az emberi életet időkeletesebbé alakítsuk át. Miért erre a nagy igazságra az emberek rájöttek, nagy férfiak ezrei és ezrei küzdöttek azért, hogy ezt a nagyszerű gondolatot közelebb vigyék a megvalósuláshoz. Az öregek helyébe az öntudatos ifjak léptek mindig.

Munkásifjak! Tisztában kell lennetek feladataitokkal és az eszközökkel, amelyekkel ezeket a feladatokat sikeresen megoldhatjátok! Ehhez a célhoz csak a Tudás vezethet benneteket. Igaz, hogy TI már sokat tanultatok az élet iskolájában is az utolsó öt év alatt. Megtanultátok, hogy mi az értéke annak a sok virágos jelszónak, amelyek pusztulásba vittek ugyan a világot, de a TI sorstokot semmit sem javítottak. Ahhoz azonban, hogy a levont következtetések szerint cselekedjete, a materiális és szellemi világban egyaránt, már nem engedtek azok, akiknek érdekük volt az, hogy kisdud játékait a munkásság szenvedésén és dermesztő benuktásán továbbfolytassák. Itt az ő világuk omlott össze most, munkásifjak!

Most elérkezett az idő, amikor a munkásság s ennek keretében mi munkásifjak is, már szabadon cselekedni tudunk és meggyőződésünk, hogy fogunk is. Szegeden megalakult a Kommunista Párt, a szervezett öntudatos munkások pártja. Ezen belül fog működni az ifjúsági csoport, amelybe örömmel várunk minden társadalmi helyzetű, feladatait megismerni vágyó munkásifjat. A Kommunista Párt nemcsak segíteni akar sorstokot, hanem meg is akarja változtatni azt.

Dálnoki Veress Miklós vezérezredes nem harcol Szálasiért

London, október 18. Dálnoki Veress vezérezredes az I. ma-

gyar hadsereg parancsnoka megtagadta az engedelmességet Szálasi-nak.

A honvédség tíz hadosztálya Budapest felszabadítására indult

London október 18. Az angol hírszolgálat jelentése szerint magyar csapatok egyes helye-

ken megütköztek a német csapatokkal. Állítólag tíz magyar hadosztály indult Budapest felszabadítására.

A háboru folytatásának következménye

London, október 18. Nehéz amerikai Liberatorok tegnap súlyos bombatámadást hajtottak végre a horvát Zágráb és a magyar Nagykanizsa ellen. Londonból jelentik, hogy a buda-

pest-bécsi vasútvonalon amerikai bombázók mintegy 2800 fehérvagont pusztítottak el. Angol nehézbombázók Olaszországból felszállva az ausztriai Linz és Klagenfurtot bombázták.

A berni magyar követség nem ismeri el Szálasi orgyilkosait

Bern, október 18. Svájci lapjelentések szerint a berni magyar követség megtagadta a Szálasi-kormány elismerését. Svájci újságok azt írják, hogy új látványok, Hitler tartalékban tartott néhány magyar banditát arra az eshetőségre, ha még Horthy Miklós is megszokná a fasiszta és fedualista érdekek szolgálatában hiába ömlő magyar véraldozatot.

A magyar állásfoglalás következményei — Németországra nézve.

A német rádió külföldi adásában beismerte, hogy a magyarországi fordulat következtében a német hadihelyzet kedvezőtlenül alakult.

Aachen utcáin elkeseredett csata lombol

London, október 18. Kanadai csapatok, amelyek Aachent egyébként már teljesen gyűrűbe vették, a város utcáin elkeseredett harcot vívnak a hátrülő németekkel.

Más német csapatok útszéri ki-

sérletét, hogy a körülkerített városban pusztulásnak kitétt német csapatokat felmentsék, az angolok erőlyesen visszautasították.

Churchill Moszkvában

Moszkva, október 18.

Churchill angol miniszterelnök, aki néhány napja Moszkvában tartózkodik kedden mintegy két óra megbeszélést folytatott Sztálin marsallal. A megbeszélések során időszerű kérdéseket vitattak meg.

Este Molotov külügyi népbiztos diszvacsorát rendezett a Moszkvában időző angol és lengyel diplomaták részére.

A mi utunk

Könyben, vérben, szenvedések és fájdalmak vajdó kínjai közt születik most egy új világ. Ugy látszik, örök és végzetes az emberiség fejlődésének az a drámai ritmusa, amely csakis szenvedések áldozatával képes a jobb és tisztább földi életformához való utat megváltani. A társadalmak történetében a fejlődésnek egyetlen jelentős és korszakalkotó fejezete sem született még meg vajdó fájdalmak és erős megpróbáltatások nélkül.

Országunkat a reakciós erők öncélú és lelkiismeretlen működése végzetes és kilátástalan háborúba sodorta. A népakarat megkérdőzése nélkül bűnös és vakmerő könnyelműséggel vitte háborúba ez a reakció a nemzetet olyan világnatalmak ellen, amelyeknek mérhetetlen anyagi és számbeli fölénye cleve eldöntötte a harc kimenetelét. A materiális fölény nyomaszó tulsúlyán kívül azonban még az eszmei erők tisztasága is a szabadságszerelő népek erejét fokozta. Ebben a háborúban igenis a meggyőző eszmei tartalom nélkül, minden reális és szükségzerű célratörékvés nélkül kényszerből fogott fegyvert hatalmas orosz szomszédja ellen. Lelkiismeretlen kormányférfiak mesterkedése és önző parturalmi érdeke olyan veszélyes eszmei kapcsolatot létesített a hitlerista Németországgal, amely teljesen megfosztotta nemzetünket az önálló elhatározás és cselekvés szabadságától. Ennek az át nem gondolt és bűnösen kimélyített kapcsolatnak szükségszerű következménye volt Magyarország bekövetkezett teljes katonai veresége. A katonai bukás vége felnyílhatta mindenki szemét és feltárta mindazon sötét mulasztások, hazug ámitások sorozatát, amelyek az országot a végső romlás szélére vették. Ezt eredményezte az a példátlan könnyelműséggel évezredes örökséget öröklő reakciós politika fasiszta kacerkődő nemzetámitása, amely egyoldalú uralmi törekvései érdekében évtizedeken át ködösítette nagyhangú frázis propagandájával az eszmélni akaró nemzetit tisztulását. A propaganda ártalmas kábítószereivel mérgezve zsongították el az igazság megismerésére vágyó nemzeti öntudatot. Értelmezhető, hogy azok, akik mélyebben magukba szívták ennek a mákonynak hazug látomásokat gerjesztő mérgeit, most a valóságra ébredve szörnyű emelyedéssel és kiábrándultan állanak, merednek szétfoszlott álomképeik sötét ködébe.

A mákony varázsa most végleg megszűnt. A lelkek felszabadultak a fasiszta terror-propaganda lidércnyomása alól. Mi is nyíltan hirdethetjük, hogy a jobboldali politika kivétel nélkül mindenütt katasztrófához vezetett és világrontó háborúba fulladt. Ha csak nem akarjuk nemzedékeként mind megújulólag minden értékünket ismételtelen a dinamitnak áldozni, akkor új utakon kell elindulnunk. Az új az emberi jogok tisztelt tartásán a munka és kenyér tökéletes biztosításával vezet a dolgozó társadalmának biztos felépítéséhez. Az emberiséget szenvedéseitől és viszázatérő katasztrófáitól csakis felszabadult dolgozók gyökeresen átszervezett új társadalmi rendje válthatja meg, amelynek hite, élető eleme és közös jelszava: Összefogás és Munka!

A Szegedi Friss Ujság értesíti előfizelőit,

hogy aki az előfizetési díját vissza követeli, fáradjon be a kiadóhivatalba, nyugta ellenében visszatérítjük. Aki a Friss Ujság helyett elfogadja a Szegedi Népakaratot, az a kihordóval intézze el.

Hirdetéseket felvesz a kiadóhivatal!

Szeged város polgármesterétől.

Felhívás

Nyomatékosan felhívom a város lakosságát, hogy mind a katonai parancsnokság, mind pedig az általam és a hatóságok által kiadott rendelkezéseknek mindenki pontosan tegyen eleget, hogy a város élete mihamarabb teljes mértékben megindulhasson.

Felhívom továbbá a város lakosságának a tanyákon lakó részét, hogy mielőbb jöjjenek be a városba áruikkal, hogy a piacok élete is mielőbb megindulhasson. A tanyai lakosságának a városba való zavartalan közlekedését a magam részéről teljes mértékben biztosítani fogom. Közlöm egyúttal, hogy a tanyai vasut egy-két napon belül üzembe helyeztetik, ami által a tanyai lakosságának a városba való bejutása lényegesen megkönnyesedik.

Közlöm továbbá a város egész lakosságával, hogy nemcsak a magam részéről teszek meg minden szükséges intézkedést a közrend és a közbiztonság megővésére, hanem a katonai parancsnokság ígéretét is birom arra vonatkozólag, hogy mind a város területén belül, mind pedig azon kívül a rendet és a közbiztonságot fenn fogja tartani.

Nyomatékosan felhívom a város kereskedőit és iparosait, hogy üzleteiket, ipartelepeiket, üzemeiket, műhelyeiket haladéktalanul helyezzék üzembe, illetőleg nyissák ki, mert ellenkező esetben az orosz katonai parancsnokság útján iparigazolványokat, engedélyeket, illetőleg jogosítványokat vissza fogom vonatni. A kereskedelmi és ipari tevékenység azonnali megindulása nemcsak az illető kereskedőknek és iparosoknak, hanem a város egész lakosságának is elsődlegesen fontos érdeke. Aki üzletét, ipartelepét, üzemet és műhelyét megnyitotta, azt a körülményt azonnal jelentse be a város I. foku iparhatóságának szóval, vagy írásban (Bérház I. em. 17.). A kereskedőkkel iránítás és tájékoztatás végett közlöm, hogy egy-egy vevő részére az illető vevő rendes egyéni szükségletét meghaladó mennyiségű árut ne szolgáltassanak ki.

Felhívom továbbá a város lakosságát, hogy amennyiben bárkinek autóját, akár szétszedett állapotban is, a birtokában van, azt a körülményt ugyancsak haladéktalanul jelentse szóval vagy írásban a város I. foku iparhatóságánál (Bérház I. em. 17.). Szeged, 1944 október hó 18-án.

Dr. Valentiny Ágoston s. k.
polgármester.

KÖZGAZDASÁG.**A rubel pengőértékének megállapítása**

A polgármester a rubel értékére vonatkozólag új rendeletet adott ki, amely a következőket mondja:

„Folyó évi október 13-án kifizetett rendeletben a szovjet rubel és pengő értékviszonya tévesen lett feltüntetve.

Közhírré teszem, hogy egy szovjet rubel értéke körülbelül 2.50 P (Kettő pengő ötven fillér).

Megnyugtatóan közlöm a város lakosságával, hogy a Magyar Nemzeti Bank a szovjet rubelt be fogja váltani, a szovjet rubelt közpénztárakban fizetési eszközzel elfogadják. Ezért a szovjet rubelt el kell és nyugodtan el is lehet fogadni.

— Felhívás! A változott viszonyokra tekintettel kérjük tisztelt ügyfeleinket, hogy díjfizetéseiket pénztárunknál (Kossuth Lajos-sugárút 2. sz., I. em.) eszközölni sziveskedjenek, mert nincs lehetőségünk személyes incassóra. Duná Corcordia Általános Biztosító Rt. vezérigazgatója.

„Végző erőfeszítés“

A Vörös Hadsereg által még fel nem szabadított magyar országrészen utolsó erőfeszítéseket tesznek a fasiszták, hogy ideig-óráig megtartsák hatalmukat. A nácizmus, mely Németország jelenlegi vezetőitől kiindulva kényszerűen befolyásolta a magyar politikát, még egyszer, utoljára fellobbant. A magyar nép józan többsége nagyon jól tudja ezeknek a próbálkozásoknak reménytelen és észszerűtlen voltát. Mi felszabadítottak azt már nyíltan megvallhatjuk és hisszük, hogy rövid idő elteltével minden magyarnak meglesz erre a lehetősége. Mi felszabadítottak már megszabadultunk a náci propaganda terror-hatásaitól is, amely kezdettől fogva befolyásolni igyekezett magatartásunkban.

A felszabadulásnak a futata megadja nekünk azt az életerőt, amely szükséges a meginduláshoz egy szociálisabb világba.

— A honvéd továbbra is teljesíti kötelességét... — kezdődik a magyar honvédvezérkar főnökének okt. 17-i felhívása. De egy pillanatra álljunk meg itt! Mi hát az a bizonyos kötelesség? Együttműködni azzal a hitleri Németországgal, amely imperialista törekvéseinek és fantasztia elképzeléseinek érvényrejtéséhez eszközül használt bennünket? Nem! Szó sem lehet róla! A kötelesség egyetlen egy lehet: szembefordulni Szálasiékkel, Hitler magyarországi ügynökével, akik áldozatul kényszerítették a magyarságot, hogy rövid pár nap-

pal tovább tarthassák hatalmukat: a szuronyok hegyén.

Kötelességünk — ha már megtisztultunk tőlük —, hogy megvessék az alapját az új életnek, amiben feltétlenül hittünk és hinnünk kell a beteljesülésig.

A felhívás a továbbiakban felszólítja állományait elhagyó honvédeket arra, hogy térjenek vissza csapattestükhöz. Szálasi uramal politikai és katonai rendjének teljes bomlásjele ez. A magyar hadsereg számottevő része nem ért egyet a náci által beállított „fellelős“ kormánnyal. A többség éppenséggel megelégedte a felesleges áldozatokkal. Nem akarunk már ágyutöltelék lenni a visszavonuló és széthulló német hadseregnek. A honvédek tömegesen szöknek el, semmi kényszer nem tud elnyomni meggyőződésüket.

A honvédvezérkar nem képviseli többé a hadsereg akaratát. Akadnak talán félrevezetettek, akik még bíznak az üres szavakban, de azok, akik józanul itélkeznek, meg fogják vetni az alapját az új, várva-várt életnek. Ez a világ végül is hamarosan meg fog születni. Ezt óhajtja a magyar nép óriási többsége, ez a nemzet akarat!

Szabadnak lenni...

Üdvözlünk mind fénylő, új dallal
ki ragyogsz, sívár zord éjék nyomán,
fölgengő ajakkal, és diadallal úgy fakadsz fel;
bimbónyílás ha kel a hajnal.

Várni a fényt, öröm, ajándék,
Élni a fényben ritka pompa,
Mint dús virág, úgy nyit nyomunkba
Feltörő, ujjongó gyönyörünk: Szabadnak lenni!

Nézzétek, hogyan tárulkoznak
Igéretté a börtönfalak,
hogy hat az élet iramára,
mint bezárt erek ütemére: egy szó, Szabadnak lenni!...

Szeheres Erzsé

Színház :-: Művészet**Indítsuk el a zenei életet**

Uj, világot átforgató események középpontjában vagyunk. A szülés nehézségét, kínját érezzük. Pedig régi életünkben sok mindent átmenthetünk. Örökéletű eszméket, amelyek nem elválasztanak, hanem összekötnek bennünket a világ többi népeivel.

A zene, a muzsika is ilyen kapocs. A háboru eseményei nem akadályozták nagyjában az anyaországban, sem Szegeden a zenei élet folytatását. Ha zökkenők voltak is, ez ezért történt, mert kikapcsolták azokat, akiknek semmi egyéb bűnük nem volt, mint tudásuk és származásuk.

Felszabadítóinkhoz, a Vörös Hadsereghez érzelmi vonatkozásban is közelednünk kell. Az orosz nép nagyon szereti a muzsikát. Tschaykovszky, Rimsky-Korsakov, Borodin, Stavin-szky, Tanajev és a fiatal generáció egész seregének művei kulturáncok hangversenypódiumain állandó mű-

sorszámok.

Bámulatosan ismerik nemcsak saját, hanem más országok nagy zeneműveit, sőt népi zenéjét is. Meg kell tehát indítanunk a zenei életet. Azok, akik eddig Szeged zenei életét irányították, íthagytak bennünket.

Az íttmaradtak segítségével a művészet mozgásba fogjuk hozni az örökéletű muzsikát, mert ezzel mutatjuk meg, hogy élünk és élni akarunk!

Légiháboru Németország és Magyarország ellen

A tegnapi nap folyamán szövetséges bombázókötelvek felszüléziai, ausztriai és magyarországi célpontokat támadtak. Nagykanizsa pályaudvara teljesen elpusztult.

FIGYELEM! Csizmaért cserélek, v. pénzért eladó 8 hizott bárány. U.-ott egy erős strapa kerékpár jó gumikkal és egy békebeli szürke posztó nagykabát, hosszú, eladó. Fehér Géza, Szentmihálytelek 103. órháznál.

Zománcozott tűzhelyek, kályhák, gyalupadok, répavágók, morzsolók, daráló, kettős ekék nagy választékban beszerezhetőek Bruckner Testvérek vaskezelési Rt. cégnél Szeged, Bruckner vasudvar.

Nagy napok — kis hírek

A berni magyar követ bejelentette, hogy hű marad Horthy kormányzóhoz.

A görög kormány tagjait ma várják vissza a felszabadított Athénbe. A városot brit csapatok szállták meg. Az első élelmiszerszállítmány röviddel ezután megérkezett.

A londoni rádió jelentése szerint Churchill és Sztálin az éjszaka táncszobáztak. A tegnapi nap folyamán Molotov ebédre látta vendégül Edent.

A moszkvai rádió jelentése szerint orosz és jugoszláv csapatok további tért nyertek Belgrádban. A városban utcai harcok folynak. A németeket kiverték a szavapárti főpályaudvarról.

A Német Távirati Iroda azon jelentését, hogy a keletporoszországi nagy orosz támadás megindult, Moszkva ezidélig nem erősítette meg.

Az angol hírszolgálat jelentése szerint a szövetségesek továbbnyomulnak előre Olaszországban és 15 km-re állanak Bolognártól.

Jugoszláv csapatok Belgrádban elfoglalták a Nemzeti Színház épületét.

2100 szövetséges bombavető ismét Kölnöt támadta, mely város a fronttartalék jelentős gyülekező helye. 13 szövetséges bombavető nem tért vissza.

Szolgálatos gyógyszerárak

K. Keresztes Ilona, Szent György-tér 6., Frankó Andor, Dugonics-tér 1., Surjányi József, Kossuth Lajos-sugárút 31., Selmeczi Béla, Somogyi-telep IX. utca 489. (Vasárnap és ünnepnap délelőtt 10-től zárva.)

1944 a miénk?!

Szálasi ur ugyan meddig

maradunk?

Fogadjunk, hogy két hét múlva
Tiszta győleért a Führerhez
Szabadunk!

Kocsisokat, munkásokat évi munkára alkalmazok, lakást, élelmezést és természetbeni járandóságot is adok. Prohászka Nándor, Kecskemét, Mezei-utca 23.

Bentáskol kikerült épületanyag és légi eladó. Erd. Zsótér-ház. I. em. 3. sz. szobában.

Szénát vagy herét egy kocsióra való vásárol Hungária szikvizgyár, Br. Jósika-u. 27.

KIMONDOTTAN namis, szép háziorzó farkaskoverék eladó és egy pár 35-ös fú tiszta új cipő cserélendő '37-esért. Somogyi-telep 30. u. 733.

DOHÁNYTÖZSDEBE női, v. férfi elárúsító keresek fizetéssel v. szállalékalapon. Erd. Bécsi-körút 7. délelőtt 9-1.

MAGANYOS uriember keres egy megbízható, rendszerelő, fiatal házvezetőnőt vidékre, nov. 1 ére, esetleg hamarabb. Lev. „Jó bánásmód“ jelíge.

Igazolványképeket sürgős esetben 10 perc alatt készíti KÖZÖ FOTÓ, Műszárh Kálmán-utca 13. szám. Telefon: 39-32.

ÓCSKA KALAPJÁT ne dobja el, mert **MENCZ** kalapos újjafestő, formázza olcsón. Dugonics-tér 4. Tegyen próbarendelést!

ELŐJEGYZETT tankönyvek korlátozott számban megérkeztek. Kérjük vevőinket, hogy azok elviteléről mielőbb gondoskodjanak. Szent Imre Társulat, Széchenyi-tér 3.

Cipészegédek új és vegyes munkára állandó munkára felvételnek. Varga cipész. Dugonics-tér 2.

Szép süldő eladó. Ujsomogyi-telep 58. u. 1124. Pataki.

FIGYELEM! Ekszerekészítés, javítás. Törtarany beváltás. Bárdóczyk Tivadar ékszerész. Tiszta Lajos-körút 55. I. emelet. Mihályi-ház.

SZTÁLIN rövid életrajza

I.

Sztálin (Dzsugasvili) Joszif Visszarionovics 1879 december 21-én, a tifliszi kormányzóságban, Gori városában született. Vpja Visszarion Ivánovics Dzsugasvili, gruz nemzetiségű és parasztszármazású volt, a tifliszi kormányzóságból, Dili-Lilo faluból. Foglalkozására nézve eleinte cipész volt, később Adelmanovban és Tifliszben cipőgyári munkás. Sztálin anyja, — Jekaterina Georgievna Dzsugasvili — Gambaréuli faluból a Geladze jobbágyi parasztesaládból származott.

1883 őszén Sztálint beírták a goriji egyházi iskolába. 1891-ben elvégezte ezt az iskolát és ugyanabban az évben a tifliszi papi szeminárium tanítványa lett.

Ezekben az években Oroszországban, az ipari kapitalizmus fejlődésének és a munkásmozgalom növekedésének talaján, a marxizmus széleskörű terjedésnek indult. A pétervári „Harci szövetség a munkásosztály felszabadítására”, melyet Lenin alapított és vezetett, hatalmas lökést adott a szociáldemokrácia mozgalom fejlődésének az egész országban. A munkásmozgalom hullámai eljutottak Dél-Kaukázusba is, ahova már behatolt a kapitalizmus, ahol a nemzeti és gyarmati elnyomás igen nagy volt. Dél-Kaukázus az orosz cárizmus tipikus gyarmata volt, gazdaságilag visszamaradt agrárország, erős hűbéri maradványokkal, olyan ország, melyet egymással elkeveredve, különböző nyelvű területekkel sok nemzetiség lakott. A XIX. század utolsó negyedében Dél-Kaukázusban a kapitalizmus gyors fejlődésnek indult, rabló-módra kizsákmányolta a munkásokat és parasztokat és kiélezte a nemzeti és gyarmati elnyomást. Különösen gyorsan fejlődött a bányáipar, a kőolajtermelés és a kőolajtermékek feldolgozása, melyekben a 16 pozíciókat a külföldi tőke foglalta el. „Az orosz kapitalizmus — írja Lenin — ilyenformán beforgatta a Kaukázust a világ áruforgalmába, helyi sajátosságait a régi patriarhális elzártság maradványait — kiegyengelte és piacot teremtett magának gyarai részére. Ez az ország, melyet a reform utáni periódus elején gyér népesség, vagy hegyi törzsek laktak, melyek a világgazdaságtól távol, sőt a törtélemtől is távol éltek, a kőolajiparosok, a borkereskedők, gabona- és dohánytermelők országa lett...” A vasút és az első gyárakkal együtt a Kaukázusban megjelent a munkásosztály is. Különös gyorsasággal fejlődött Baku, a kőolajváros, a Kaukázus nagy ipari- és munkásközpontja.

Az ipari kapitalizmus fejlődésével párhuzamosan nőtt a munkásmozgalom. A 90-es években, a Dél-Kaukázusban, a forradalmi munkát az oda száműzött orosz marxisták folytatták, ezzel megkezdődött a marxizmus terjedése. A tifliszi szeminárium

* Lenin Összes Művei, III. köt., 464. old., oroszul.

A magyar csapatok már harcolnak a németek ellen

Londonból jelentik: Németországban kiszivárgott hírek szerint a magyar katonaság többsége nem igen akarja követni Szálasi. Nyilvánvalóan tudják illetékes berlini körök, hogy Horthy proklamációja végzetes volt a magyarországi német megszállásra. Szálasi felhívása a becsületesen érző és gondolkodó honvédség számára eredménytelen volt. A magyar ka-

tona tudatában van, hogy nemcsak az ország, hanem az egész világ szemé rajta van. Önkéntes, lelkes magyar partizánok már harcolnak a németek ellen, sőt Dálnoky példáját követően, csapattestek vezérkarokkal együtt állanak át a győzedelmesen előretörő Vörös Hadsereghez, s nyújtanak békejobbot az orosz haderőnek.

-o-

Minden munkás tartsa kötelességének, hogy tömörüljön a szakszervezetekbe!

akkor melegágya volt az ifjuság mindenfajta felszabadító eszméinek, mind a narodnyiki-nacionalista, mind a marxista-nemzetközi eszméknek. És tele volt a legkülönbözőbb titkos tanulóköriekkel. A szemináriumban uralkodó jezsuita rendszer Sztálinban heves ellenállást eredményezett: táplálta és erősítette benne a forradalmi hangulatot. A 15 éves Sztálin forradalmárrá váltik,

„A forradalmi mozgalomban — mondja Sztálin — 15 éves koromban kezdtem résztvenni, amikor kapcsolatba kerültem a Dél-Kaukázusban élő orosz marxisták illegális csoportjaival. Ezek a csoportok nagy hatással voltak rám és felkeltették bennem az érdeklődést az illegális marxista irodalom iránt...”

nak. Sztálin teoretikus érdeklődésének köre rendkívül széles; filozófiát, politikai gazdaságtant, történelmet, természettudományokat tanulmányoz, olvassa a szépirodalom klasszikusait. Sztálin képzett marxistává lesz. Lenin munkái már mély benyomást tettek Sztálinra. „Akárhogy is, találkoznom kell vele” — mondotta. Tulin (Lenin) művét olvasva. Ezt meséli egy elvtárs, aki abban az időben jól ismerte Sztálint...”

Ebben az időszakban Sztálin a munkás tanulóköriekben intenzív propagandát folytat, részt vesz az illegális munkásgyűléseken röpiratokat ír, sztrájkokat szervez. Ez volt a forradalmi gyakorlati munka első iskolája, melyet Sztálin Tiflisz haladó proletárjai között járt

Aki Hitlerrel harcol, Hitlerrel pusztul! Halál a fascizmusra!

1896—97-ben Sztálin a szeminárium marxista tanulóköreinek áll élén, 1898 augusztusában már formálisan belép az Oroszországi Szociáldemokrata Munkáspárt tifliszi szervezetébe. Sztálin a „Meszame-daszi” csoportnak lesz tagja, az első gruziai szociáldemokrata szervezetnek, mely az 1893—98-as években bizonyos pozitív szerepet játszott a marxista eszmék terjesztésében. A „Meszame-daszi” csoport nem volt politikailag egyöntetű, többsége a „legális marxizmusnak” hódolt és hajlott a burzsoá-nacionalizmus felé. Sztálin, Keczhoveli és Culukidze voltak a vezetői e csoport forradalmi marxista kisebbségének, melyből később a gruziai forradalmi szociáldemokrácia csírázott ki.

Sztálin sokat és kitartóan képezte magát. Tanulmányozza Marx „Tőké”-jét; a „Kommunista Kiáltvány”-t és Marx és Engels egyéb műveit, megismerkedik Lenin munkáival, melyek a narodnizmus ellen, a legális marxisták ellen és az „ökonómizmus” ellen irányul-

** Sztálin: Beszélgetés Ludwig Emil német íróval. 1938-as orosz kiadás, 9. oldal.

meg. „Emlékszem — mondotta Sztálin — az 1898-as évre, amikor először vezettem egy tanulókört a vasutasműhelyek munkásai között... Ott, azoknak az elvtársaknak körében, akkor kaptam első harci forradalmi tüze-ressztségemet... Első tanítóim a tifliszi munkások voltak...”

*** „Právida”, 136. sz., 1926 június 16.

A szemináriumban, ahol szigorúan kutattak a „gyanusak” után, kezdték sejteni Sztálin illegális forradalmi munkáját. 1899 május 29-én, a marxizmus propagálása miatt, kizárják Sztálint a szemináriumból. Sztálin egy darabig óra-adásból tartja fenn magát, aztán a tifliszi fizikai megfigyelő-állomáson helyezkedik el, mint megfigyelő-statisztikus, egy pillanatra sem hagyva abba forradalmi ténykedését.

(Folytatjuk)

*** A Dél-Kaukázus öreg munkásainak elbeszélései a nagy Sztálinról. P. Kapanadze emlékezései. 1937., 37. old., oroszul.

**Olvasd
a NEPAKARAT-ot!**

Belgrád alatt két német hadosztályt bekerítettek

Londonból jelentik: A belgrádi csata, mely öt nap óta tart, a felszabadító seregek teljes sikeréhez közeledik. Orosz és jugoszláv csapatok két kerület kivételével már kezükben tartják Belgrád egész területét. A várostól keletre eső területen két német hadosztályt bekerítettek.

Görögország is együtt harcol a szövetségesekkel

Londonból jelentik: A legújabb jelentések szerint a görögországi hadműveletek teljesen tervszerűen folynak. Hír érkezett arról, hogy a görög miniszterelnök ma Athénba érkezett. Első nyilatkozatában kihangsúlyozta, hogy az ország minden tekintetben és minden áldozattal a szövetségesekkel együtt óhajtja folytatni a harcot. A miniszterelnök kijelentette, hogy kormánya teljes szabadságot akar biztosítani a görög nép számára a legközelebbi választások folyamán.

— Borzalmas árvíz Mexikóban. Mexikói jelentés szerint a mexikói áradás következtében 500 ember meghalt, 200.000 pedig hajléktalanná vált. Az árvíz 50.000 tonna gabonát és 200.000 tonna cukrot tett tönkre Vera Cruzban. Az ár 70.000 embert elvágott a külvilágtól és az a veszély, fenyeget, hogy ezek az emberek éhenhalnak. Cosanalo Apanbanban a kár több mint 15 millió pezózt tesz ki. Ebből 5 millió a vízbefulladt állatok árulása. A benszülőttek által okozott lefolyások éhség és járvány uralkodik.

— Halból insulin. Eddig az emlős állatok hasmirigyéből készült az insulin, ez a fontos gyógyszer, újabban azonban főleg Norvégiában halból is készítenek insulinpreparátumokat. A kísérletek szerint a halból nyert insulin jóval tartósabb, mint az emlős állatok mirigyéből készült orvosság, emellett könnyebb az előállítás. Hatás szempontjából azonban csak a friss halmirigy alkalmas insulin készítésére.

HITVALLAS

Mi kommunisták vagyunk!
Marxnak, Engelsnek, Leninnek,
Sztálinnak hial!
Harcosai az igazságnak, a szépnak
a jónak,
Világ proletárjai egyesüljetelek.
Békét akarsz?
Jöjj közénk, mi ellenségei vagyunk
a puskapornak, a nyomornak.

Mi békét akarunk!
A mi köszöntésünk: barátság!
Jogot akarsz?
Jöjj közénk! és harcoljunk a jogért
hogy ne csak létezzünk,
mint a gép hideg acélja,
Hanem, hogy éljünk szabadon, boldogan.
Az égen a nap, a földön a földön,
a levegő, a tenger.
Ami van, ami lesz, minden mindenkié.
A mi célunk: egyenlőség jogban és
kenyérben.

Kérgeskezü, sápadtarcu dolgozók!
Tépjük széjjel a rabláncot
és emeljük fel vörös lobogónkat,
Mely a viharral dacolva is büszkén
hirdeti:

Mi kommunisták vagyunk,
Marxnak, Engelsnek, Leninnek, Sztálinnak hial!
Harcosai az igazságnak, a szépnak
a jónak.

Világ proletárjai egyesüljetelek!
MISON GUSZTAV